

JAGA-BABA | Makar Evsejev. Ěrzän jovkst

Ěräsť-ajšť atät babat kavonest. Ulnest synst kavto ějkakšost — cöryne da tejteřne. Babasť praš — kuloš. Kadovšť ějkakšně sirotaks. Syň čistě meriť tetästěň: „Tetäj, sajť od ava! tetäj, sajť od ava!” Tetäsť meri: „Sajan, dy meležěnk tuezě!”

— Tui — sajť!

Sajš tetäsť od ava. Alamos ěräsť od avasť dy meri tetästěň: „Jomavcyť ějkakšot — ěrän martot, a jomavcyť, a ěrän!”

Atästěň teems a meze. Peštiňze ějkakšněň zepest ksnavdo dy sainze virev. Uskiňze víř kunčkas i meri tenst: „Aštede tyň tesě, mon molän čuvto kerän — meď valtan.” Molšť ve jonov, sülmasť čuvto präsť kavto last i tuš kudov. Varmasť puvi, čuvto präsť lastně kulstkalst! vejsť vačkodeviť. Ějkakšně maräsyž lastněň dy meriť: „Ono koso tetämok čuvto keri — meď valty!”

Učosť, učosť — ěž sak tetäst. Molšť tetäst vešneme, koso son čuvto keri, meď valty. Vanyť — čuvto präsť kavto last varmasť vejsť vačkoleviť. Karmasť avafđeme. Avařćť, avafćť — musť tropine i tusť se tropinevasť, kov selmest neiť, kov pilest mariť.

Molšť, molšť, pačkoćť jaga-babaň kudos. Kujšť potmarsť i karmasť toso ěrämo. Kudo potmarstěň kužmestě praš ve ksnavost jaga-babaň kaškas; ksnavšť kajšť potolokontť pačk kudo potmarstěň.

Jaga babasť čistě paniľ oev präkat, a sonšť madiľ ojmseme.

Jaga-basť matedevi, patäsť meri jalaksostěň: „Jalaxkem, tuka präť čavsisa!”

Jalaxsošť madi ěležěnzě, patäsť karmi a čavseme i moramo: „Lip! lip! ve selminešť! lip! lip! ombocinešť!” Lipadeviť jalaxsonť selmenzě i matedevi.

Patäsť valgi ksnavšť kuvalt jaga-babaň kudostěň, saly präka i mekev kuzi kudo potmarstěň. Stävcazo jalaxsonť i karmi ěšněnzě präkado andomo.

Jalaxsošť meri: „Patäj, kosto saik präkantť?” Patäsť meri: „Tetänok sakšnošť — kandyze!”

— Mejšť, patäj, moň ězimek stävto, — mon-gak neevleja tetän! — I karmasť avafđeme. Patäsť meri: „Íľ-avařćť, jalaxkem, tago syňđeräj tetänok, tonť-kak stävttan!”

Omboce čistě patäsť tago meri: „Jalaxkem, tuka präť čavsisa!”

Jalaksos mać ělezěnzě; patās karmaš moramo: „Lip, lip, ve selmineš! lip, lip, ombocineš!”

Jalaksos konińze selmenzě, a sońš ěž matedevt.

Patās ansäk karmaš jaga-babań kudos valgomo, jalaksos panžińze selmenzě i meri:

— Patāj, ton kov? — Mon-gak martot molän!

Patās meri: „Mon molän jaga-babaneń präkań salamo!”

— Mon-gak molän martot!

— Ilä jaka, jalakskem, — jaga-babaš kundasamiž!

— A kundasamiž! — Mon-gak molän!

— Nu, adä! ansäk vanok, jalakskem, ilä šuma toso!

Valksť kavonest ksnavst kuvalt. Jaga-babaš udy kašlankso, piłgenzě polok lankso, ve kedezě kenkš porovt lankso, omboceš tomba lankso.

Jalaksos neinze stolanksto oevť präkatneń i rankstazevs: „Patāj, vanta, znäro präkatne stolanksonť!”

Jaga-babaš syrgojš i meri: „Vana kiť salciť moń präkadon!”

Kundyńze kavonest, pekstyńze koniks i karmaš ěšněst andomo. Čistě kai tenst cela judma pešte tovt.

Alamos ěřáž, jaga-babaš meri tenst: „Nu-ka, ějdeń, tonginka suronk varineva, — varčatadyž, kujalgadyde ěli ězide!”

Patās tonks varineva cökań-süro. Jaga-babaš sötör! suskize. „U! ězde kujalgat oštö, kalgodo syvelenk!”

Karmaš andomo ěšněst sede-jak pašte. Kavtoń-kavtoń judma karmaš pešte tovoń kajamo.

Kavto-kolmo čin jutaž jaga-babaš tago meri: „Nu-ka, nej tonginka, ějdeń, suronk — kujalgadyde, ězde!”

Patäs tonkš varineva čev. Jaga-babaš sötör! suskize.

— U! Ězde kujalgat oštö — a maštuvdado jarcams!

Jutaš oštö kavto-kolmo čit. Jaga-babaš tago meri tenst: „Nu-ka, ějdeň, tonginka suronk — kuide, ězde!”

Patäs se škane matedevkšněš. Jalaksoš saize dy tongize suronzo. Jaga-babaš pukštor suskize sursť i meri: „O! koda kujalgadyde! Nej maštuvdado sěvmeks!”

Uštyze-javavyze kaštomonzo psistě. Tomba lanks anokstaš kše kojme; targinze konikstě ějkakštněň i meri patästeň: „Kírnevt-taparävt dy ozak kojment’ lanks!”

Patäs meri: „Babaj, a maštan, nevtik toňš, koda ozams!”

— Nu, ino ton, cörynem, ozak!

Se-jak meri: „Babaj, a maštan, — nevtik toňš, koda ozams!”

Jaga-babaš ozaš soňš kojment’ lanks, — piłgenžě kířninze-taparińze alonzo dy meri:

— Vana istä ozado!

Patäs saize kojment’ dy sede kurok jaga-babanť kaštomonteň šikadize, kaštom kurgont’ kšniň kočkiřganso nežedize.

Jaga-babaš kaštoconť rangi: „Ějdeň, noldymiz: kaškaso kekšež cela šakš pižeň jarmakon — makssyň tenk!”

Patäs meri: „Neť istäkak minek ulit’!”

— Kustim alo kalmaž cela kukšin sijaň jarmakon! Neťkak tynk ulest — noldymiz!

Patäs meri: „Neť istäkak minek ulit’!”

— Valma přaso syřneň surksom — se-jak tynk ulezě — noldamiz!

Patäs meri: „Istäkak minek uli!”

Jaga-babaš piš kaštoconť i kuloš. Ojzě kaštoconť karmaš čudme tomba lanks, tomba lankstonť — mastorov.

Patäs sainze jarmakněn i tuš kudostonť. Ki lankso leć meležě — syřneň surksoš stuvtovś i meri jalaksosteň: „Ton ašteć tesě — mon molän syřneň surksontť valma přasto sajsa!”

Jalaksoš meri: „Patäj, mon molän sajsa.”

Patäs meri: „Azö dy vanok! jaga-babaň ojdentť ilä nolčta!”

Jalaksoš molś, saize syřneň surksontť valma přasto i arsi: „Mejš patäm ež meřť jaga-babaň ojdentť nolčtamodo! Daj varčasa.”

Molś kaštomontť ikelev dy nolčtaš tombam lanksto jaga-babaň ojdentť. Nolčtaš i teevś baranks! Tongize syřneň surksontť rogazonzo i paraž tuš patäntť vaks: „Be! patäj! be! patäj!”

Patäs meri tenžě: „Ěh, jalakskem! meriň veď ilä nolčta!”

Nu, teems a meze. Tusť kavonest kijava. Patäs juty ikelev, baranś meľganzo.

Ponks karčost bojar i meri: „Ěh, kodamo mazy baranoś! Miik moneň!”

Patäs meri: „A mijsa! Kov mon molän, son-gak marton moli!”

— A kov ton molät?

— Kov selmeň neiť, kov pileň mariť.

— Adä moneň ěrämo.

— Adä, sajsamak tyk!

Bojarś ozavtyňze vaksozonzo i uskiňze ěstenžě ěrämo.

Ěriť toso i ěriť.

Maräs ěštědest se jaga-babanť tejteržě, konaň syň kaštotso pidiž i arceś synst jomavtomo.

Saś son se škane bojarsteň, znärdo bojarś arasel kudoso i meri patästeň: „Adä marton ěkšelämo!”

Patäs manävś — molś.

Kajsiž panarost i sovasť vec. Jaga-babaň tejteřs kundyze patänt, pongavs kirgazonzo kev i vajavyze, soňs orčinze patänt odižanzo i tuš tarkazonzo bojarsteň. Bojarš sonžě žzize soda. Alamos aštež jaga-babaň tejteřs meri bojarsteň: „Davaj pečksyneke baranont.”

Bojarš meri: „Davaj!” i karmaš peeleň čovamo, a sonš ės pačkanzo arsi: „Koda večkılse tejteřs baranst, a nej druk meri pečkemenžě. Mejš istä son kežijavš langozonzo.”

Baranš neize bojaršt peeleň čovamodo, i čarkoć — sonžě pečkeme arsiť. Moľš bojaršt ikelev i meri: „Noldamak moň ostatka raz veđ čireva jakamo.”

Bojarš meri: „azö!” A soňs moľš meľganzo vantleme.

Saš baranš veđ čirenteň. Jaki veđ čirevant, avarđi i seeri:

— Be, patäj! be, patäj!

List patäj, list patäj!

Arsiť jalaksot pečkemenžě!

Patäs veđ potmakstont sergeć karšonzo:

— Oh, jalakskem, ojminem!

A lisivan veđ potmakstont!

Kevš pokš sülmaž kirgazon!

Mariňze synst bojarš. Kirnavé vecteň i targize patänt. Saš kudov, sülmsize jaga-babaň tejteřst sisem iesě ajgoron pulos i panize ajgorst dikoj steps, a patänt saize ęstenžě niks.

Makar Evsejev. Ėřzäh jovkst // Purnyňze M.E. Evsejev — Moskva: SSSR-ěň Narotněň centralnoj izdatelstvaš, 1928

